

The Ministry of Environment and Natural Resources introduces a lot of changes, but they do not work, that is, they must assign each sub-unit a separate authority, namely control over the quality of water, one authority, on the state of air, another, sorting waste, one more separate and control over adhering to the permissible ecological level in the occupied territory of the Donbas.

Increasing awareness and awareness of the population about the ecological situation in the country by creating billboards, stands and posters in Ukrainian cities.

***Романюк Аліна Михайлівна,***

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра  
ННІ № 2 Національної академії внутрішніх  
справ

*Науковий керівник:* старший викладач  
кафедри криміналістичного забезпечення та  
судових експертиз ННІ № 2 Національної  
академії внутрішніх справ ***Волошин О. Г.***

## **ПОНЯТТЯ ТА ПРИРОДА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ**

Аналіз воєнних конфліктів початку ХХІ століття свідчить про появу нових форм і методів збройної боротьби між державами для досягнення відповідних політичних цілей і вирішення міждержавних протиріч. На зміну класичним формам збройної боротьби прийшли так звані «гібридні війни». Вони мають прихований характер та проводяться, переважно, у політичній, економічній, інформаційній та інших сферах. При цьому, для вирішення окремих завдань збройні сили залучаються в невеликій кількості. Сутність такого підходу полягає у зміщенні центру зусиль з фізичного знищення противника в рамках масштабної війни до застосування засобів так званої «м'якої сили» проти країни-противника з метою дезінтеграції та зміни її керівництва, включення до сфери свого впливу.

Слід зазначити, що єдиного визначення поняття та природи гібридної війни не існує, тому це явище є складним з погляду трактування й наповнення відповідним змістом. Логічним видається зробити спробу визначити сутність гібридного протистояння та його складових. З існуючих поглядів на сутність гібридної війни можна виділити наступні:

1. Гібридна війна як військова стратегія, яка поєднує звичайну війну, малу війну та кібервійну;
2. Гібридна війна як атака з використанням ядерної, біологічної, хімічної зброї, саморобних знарядь для терористичних атак та інформаційного тиску;

3. Гібридна війна як складна та гнучка динаміка бойового простору, яка передбачає швидку реакцію та адаптацію учасників протистояння;

4. Гібридна війна як сучасний вид партизанської війни, яка поєднує сучасні технології та методи мобілізації [3]

Типовими компонентами гібридної війни є використання методів, що сприяють виникненню та поглибленню в державі, обраній для агресії, внутрішніх конфліктів:

- створення внутрішніх суспільних протиріч через пропаганду з її переходом у інформаційну війну;

- створення економічних проблем через економічне протистояння з переходом в економічну війну та протидію зв'язкам країни-жертви з сусідніми країнами;

- підтримка сепаратизму та тероризму аж до актів державного тероризму;

- побудова псевдодержавних утворень як гібридного ідеал-проекту державотворення;

- сприяння створенню нерегулярних збройних формувань (повстанців, партизан та ін.) та їх оснащення.

При цьому сторона-агресор намагається та може залишатися публічно непричетною до розв'язаного конфлікту.

Якщо ці методи війни виявляються дієвими, держава-агресор може досягти своїх агресивних цілей та закріпити успіх, виступили в ролі миротворця у внутрішньому конфлікті.

У випадку, якщо ці методи виявляються мало дієвими, агресор може застосувати:

- інші методи ведення війни з залученням у конфлікт на своєму боці третіх країн;

- класичні прийоми ведення війни з прихованим локальним обмеженим застосуванням власних збройних сил або через неприховану агресію [3].

Прикладом гібридної війни, у якій військова потужна держава-агресор домовляється із недержавними виконавцями – групами місцевого населення та бойовиками, – зв'язок із якими вона формально цілковито заперечує, є російська диверсійна діяльність в Україні навесні 2014 року. Втручання Російської Федерації (далі – РФ) в політичне життя України, агресивне порушення її територіальної, спричинили незворотні зміни у всіх сферах суспільного життя в Україні.

Мирна держава в центрі Європи, яка до цього була спрямована лише на розвиток економіки та підвищення соціального рівня свого населення, була поставлена в умови необхідності захисту своїх границь, територій, суверенітету та державності в цілому. На зміну Антитерористичній операції (яка проводилася з квітня 2014 року по квітень 2018 року) з 30 квітня 2018 року в Україні офіційно

розпочалася Операція об'єднаних сил. Цей формат прописаний у Законі України «Про реінтеграцію Донбасу» (№ 7163 «Про особливості державної політики щодо забезпечення державного суверенітету України над тимчасово окупованими територіями в Донецькій і Луганській областях»), прийнятому на засіданні Верховної Ради України 18 січня 2018 року. Загострення протиріч з Російською Федерацією, що призвело до введення воєнного стану з 14.00 26 листопада 2018 року, який розповсюджується на 10 областей України, що розташовані вздовж російського кордону, узбережжя Чорного та Азовського морів терміном на 1 місяць.

Відсутність відкритого протистояння, використання нових тактик, дезінформації, створення в Україні за короткий час атмосфери паніки й загрози, використання живого щита з мирних мешканців, – продемонстрували безпорадність армії у війні нового типу. В Україні під загрозою виявились практично усі сфери суспільного життя – економіка, політика, культура пам'яті та інформаційного споживання, навіть ідентичність.

Одним з ключових компонентів гібридної агресії проти України стала пропаганда, яка створила сприятливий ґрунт для ініціювання внутрішніх заворушень, економічного тиску, а також кібератак. При цьому Інтернет використовується для поширення радикальної ідеології, вербування прихильників і фінансування незаконної діяльності, пов'язаної з тероризмом.

Так, Російська Федерація постійно збільшує кількість операцій по кібершпіонажу та все більше намагається вплинути на громадську думку українців, не гребуючи використанням фейкових новин, які спрямовані, перш за все, проти слабких місць України.

Прикладом нав'язливої пропаганди є штучна проблема дискримінації російськомовного населення, страх перед ефемерною загрозою «бандерівщини». Український інформаційний простір без належного російськомовного й англомовного контенту виявився замкненим, неконкурентним, не готовим донести українську позицію до світової спільноти [4].

Експерти називають гібридну війну типом конфлікту, який все частіше буде застосовуватися у XXI столітті. Підтвердженням цього є існування цілої низки конфліктів між різними територіальними утвореннями: Крим і Донбас в Україні, Придністров'я в Молдові, Абхазія і Південна Осетія в Грузії, Нагірний Карабах в Азербайджані, та ін.. Методи гібридної війни передбачають використання громадськості у процесі досягнення поставлених агресором цілей. Відповідно, населення країни-жертви потребує захисту від таких гібридних викликів і загроз, що вимагає вироблення механізмів їх чіткої ідентифікації та протидії.

Гібридна війна як акт агресії здійснюється з метою досягнення певних політичних цілей, основним інструментом якої є створення державою-агресором в державі, обраній для агресії, внутрішніх протиріч та конфліктів з подальшим їх використанням для досягнення політичних цілей агресії, які зазвичай досягаються звичайною війною. Мотиви, характер та форма війни значною мірою залежать від технологій, економіки та рівня суспільного розвитку держав, між якими виникає протистояння. Обов'язковим компонентом сучасних гібридних війн є інформаційні та кібератаки.

Президент України Петро Порошенко під час виступу на міжнародній конференції «Уроки гібридної війни десятиліття: що треба знати для руху вперед», наголосив, що агресивні дії Російської Федерації проти України несуть загрозу всьому європейському континенту, що нині Україна стала східним флангом НАТО у захисті європейських, демократичних цінностей.

У такій ситуації головними завданнями наукової роботи в системі правоохоронної діяльності щодо підвищення ефективності боротьби з незаконним обігом в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин їх аналогів і прекурсорів виступають:

– по-перше, розробка навчально-методичного забезпечення підготовки спеціалістів у сфері правоохоронної діяльності з питань протидії наркоманії і наркобізнесу (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації);

– по-друге, надання теоретичної допомоги практичним підрозділам щодо впровадження новітніх технологій та міжнародного досвіду боротьби з незаконним обігом наркотичних засобів;

– по-третє, урахування проблем практики при розробці нових нормативно-правових актів та вдосконаленні чинного законодавства у даній сфері.

### *Список використаних джерел*

1. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року № 638-IV (в редакції від 28 липня 2016 року) // URL: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/638-15.

2. Академічний тлумачний словник української мови//URL: www.google.com.ua/?gws\_rd=ssl#q=великий+тлумачний+словник+української+- мови+онлайн.

3. Хоффман Б. Тероризм: погляд із середини / Хоффман Б. //URL : http://www.e-reading.club/book.php?book=1028295.

4. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму від 16 травня 2005 року (ратифікована Україною 31 липня 2006 року)//URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994\_712.